

Nieuwtjesbrief Special Meervoudige Intelligentie (MI)

Op De Draaiende Wieken zijn we vaak met veel zaken bezig. Soms krijgt u dit mee als ouder/verzorger maar soms ook niet. Dat kan omdat het slechts in bepaalde groepen gebeurt of omdat het nog in de ontwikkel-uitprobeerfase zit. Een van deze ontwikkelingen is MI. (Meervoudige Intelligentie)

We volgen sinds begin dit schooljaar via de stichting Natuurlijk Leren, een organisatie die wereldwijd al enige faam heeft opgebouwd, in de persoon van Juliette van Dijk-Jansen scholing. Zij hebben zich verdiept in het fenomeen van De Lerende Organisatie. Grofweg gezegd is het idee hierachter dat alles met elkaar te maken heeft. Er zit samenhang tussen alles wat je doet. Ieder mens leert op zijn eigen manier, op een eigen/unique manier worden je hersenen gebruikt. De laatste tien jaar wordt met name de rol van de hersenen hierin niet meer onderschat. Door erfelijkheid en omgevingsfactoren vormt de mens in zijn hoofd een uniek patroon met miljarden verbindingen. Ieder kind doet dit dus dagelijks op school, in de klas. Maar ook thuis en elders..overal eigenlijk!

Vroeger werd gesteld dat ieder mens een vaste hoeveelheid intelligentie heeft, waarmee je wordt geboren en waarmee je het de rest van je leven moet doen. Deze informatie wordt nu als erg achterhaald gezien.

Om (nu) alle mogelijke hulpmiddelen in de klas in te zetten om de hersenen/intelligentie van onze kinderen zo veel mogelijk te prikkelen gebruiken we in enkele groepen de theorie van de Amerikaanse hoogleraar Howard Gardner. Hij heeft onderzocht dat intelligent gedrag leerbaar is! Ook zegt hij dat de menselijke capaciteit veel breder is dan het beperkte gebied dat door het IQ bestreken wordt.

Een intelligentie bestaat volgens de theorie van Gardner namelijk uit de bekwaamheid om,

- problemen op te lossen
- vragen op te roepen
- iets te vervaardigen (bouwsel, schrijfsel, contact, product) in een gewone en betekenisvolle omgeving.

Dit kan volgens hem op verschillende (meervoudige) manieren.

Van elke intelligentie (er zijn er 8) geef ik u hier beneden een omschrijving. Belangrijk om te weten is dat iedereen alle intelligenties bezit alleen van een of enkele meer gebruik maakt (of ontwikkeld heeft) dan de andere. Dit hulpmiddel wordt gebruikt in de leeromgeving (materialen, werkwijzen), de aan te bieden activiteiten en bij het inschatten van talenten of interessegebieden. Zie onderstaand overzicht niet als een kindindeling maar meer als een kijkwijzer. Mensen passen niet in hokjes en dat maakt op onze school geen dag hetzelfde. Soms lastig maar o, zo boeiend.

Het verbaal-linguïstische kind

Herken je aan het feit dat ze als kleuter al willen lezen. Interesse in boeken, letters, woorden. Praat veel en neemt gemakkelijk vreemde talen en dialecten op. Een echt TAAL-mens. Doen graag: lezen, schrijven, spreekbeurten, puzzelen. Willen later journalist, leerkracht of nieuwslezer worden.

Het lichamenlijk-kinesthetische kind

Zit niet graag stil. Willen zelf dingen vasthouden, aanraken, zelf ontdekken. Raakt mensen aan. Ik speel graag buiten en knutsel ook veel. Een echt DOE-mens. Doen graag: toneelspelen, sporten, voordoen en nadoen. Willen later voetballer, bouwvakker, monteur of beeldhouwer worden.

Het naturalistische kind

Houdt van dieren en planten. Een verzamelaar. Op vakantie wandel ik graag. Als ik op het schoolplein loop vind ik altijd wel natuur-dingen. Een echt NATUUR-mens. Doen graag: spelen in het bos, weetjes zoeken over de natuur, bijhouden van het weer. Worden later bioloog, dierenarts, tuinman of boswachter.

Het intrapersonlijke kind

Valt niet zo op. Trek zich terug in zijn eigen wereld. Geen snelle beslisser. Betreft alles wat gebeurt op hemzelf. Ik wil graag origineel zijn. Een echt IK-mens. Doet graag: alleen werken, dromen, denken. Wordt later pastoor, dichter of uitvinder.

Het visueel-ruimtelijke kind

Leert door kijken. Kleuren zijn belangrijk. Maak spiekbriefjes en heb ze daarna niet meer nodig. Kan me goed dingen voorstellen. Denk in plaatjes. Een echt KIJK-mens. Doe graag: strips lezen, films en foto's kijken, schilderen. Wordt later: architect, fotograaf of kunstenaar.

Het interpersoonlijke kind

Oprecht geïnteresseerd in de ander. Gezelligheid en saamhorigheid staat voorop. Kan goed overleggen en onderhandelen. Wil graag bij de groep horen. Een echt SAMEN-mens. Doen graag: gezelschapsspelen, alles als het maar samen is. Willen later verpleging in of worden coach.

Het muzikaal-ritmische kind

Muzikaal, zing graag. Ik tik ritmes, onthoud teksten kortom een echt MUZIEK-mens. Doen graag: muziekinstrumenten bespelen, dansen, rijmen, muziek luisteren. Worden later: muzikant, zanger, DJ.

Het logisch-mathematische kind

Werkt graag volgens een vast stramien. Alles geordend op een rijtje. Mijn spullen liggen op een vaste plek. Een systematisch mens. Een planner, een echt GETALLEN-mens. Doen graag: ordenen, rekenen, statistieken. Worden later: boekhouder, bankier, roostermaker of archivaris.

We kijken dus niet meer naar

Hoe knap ben jij?

Maar

Hoe ben jij knap?

Enkele van onze leerkrachten hebben op verzoek ook een stukje geschreven voor deze nieuwtjesbrief special over hoe zij omgaan met MI in hun klas. Zij zijn bijna allemaal in maart 2009 naar een lezing van o.a. Howard Gardner in Utrecht geweest. In oktober/november gaan ook twee personeelsleden naar Seattle (VS) om daar over systeemdenken te leren en mee te praten.

Als school zijn we dit schooljaar op zoek naar een nieuwe methodiek voor aardrijkskunde, geschiedenis en biologie/natuurkunde. Hier heeft een werkgroep al vergaande ideeën over gevormd. Hierbij hebben de ideeën over MI zeker een rol in gespeeld. Naar alle waarschijnlijkheid rondt de werkgroep dit jaar haar werkzaamheden af en starten we komend schooljaar al met de nieuwe methode(n).

Hebt u naar aanleiding van deze nieuwtjesbrief vragen stel ze dan aan: juf Beppie, juf Marianne, juf Karine, juf Claudia, juf Marije, meester Mikel of meester Ron. Mogelijke websites om wat meer te weten te komen: www.natuurlijkleren.org, www.vierkeerderwijzer.nl

Meervoudige intelligentie groep 3 (juf Marije, groep 3b)

Ook in groep 3 zijn we druk bezig met meervoudige intelligentie.

Samen met de juf hebben we het prentenboek 'kikker is kikker' gelezen. In dit verhaal hebben we gezien dat het helemaal niet erg is als je iets niet zo goed kunt. Iedereen is namelijk goed in andere dingen. Gelukkig maar! Anders zou het erg saai worden in de klas! Hoe kunnen we immers van elkaar leren als we allemaal goed zijn in dezelfde dingen?

Vervolgens hebben we het ook gehad over de dingen die wij zelf goed kunnen. Soms was dat nog best moeilijk. Gelukkig konden we elkaar hier prima bij helpen. En zo is eigenlijk ook onze talenten-muur ontstaan:

Elk kind heeft een eigen bloem. Op elk van de bloemblaadjes mag je zelf iets schrijven of tekenen waar je goed in bent, maar ook andere kinderen mogen een blaadje van jouw bloem inkleuren of schrijven!

Zo weet ik precies naar wie ik toe kan gaan als ik dat moeilijke boekje wil lezen of als ik niet weet wat voor een beestje er op mijn mouw zit of als ik in de pauze mijn beker niet open krijg! Echt wel handig dus die verschillende talenten!!

We weten ook dat er 8 verschillende talenten zijn waar iedereen juist goed of een beetje minder goed in is. Talent voor talent zijn we deze samen aan het ontdekken. Wat kun je bijvoorbeeld eigenlijk goed als je heel erg natuurknop bent? En wat voor werkjes vind je dan leuk om te doen? Sommigen van onze werkjes passen zelfs bij meerdere talenten! Nog leuker wordt het als we straks zelf gaan uitzoeken welke talenten bij ons zelf meer of minder ontwikkeld zijn.

Eigenlijk zijn we de hele dag wel bezig met MI. Er zijn namelijk een heel aantal coöperatieve werkvormen waarmee verschillende intelligenties geprikkeld en ontwikkeld worden. Soms wel 6 of 7 tegelijk!

Wilt u graag met eigen ogen zien waar wij allemaal mee bezig zijn? Kom dan gerust een keertje binnen wandelen in groep 3!

Groep 6/7 Mikel Franssen

Met behulp van het evaluatieformulier: 'Hoe ben ik knap' o.a. de kinderen duidelijk maken dat er 8 intelligenties zijn en dat iedereen wel goed is in 1 of meer van deze intelligenties.

Kinderen moeten niet denken: 'ik ben nergens goed in of ik kan niks' en ook niet het andere uiterste: 'ik kan alles goed en ik ben overal goed in'.

Met behulp van deze vragenlijst die ook besproken wordt in de klas krijgen kinderen vaak ook een positiever en beter zelfbeeld, zeker als je deze een aantal keren per jaar doet en je er ook geregeld in klassengesprekken, maar ook individueel op terugkomt.

De kinderen worden steeds bedrever in het maken van mindmaps die hun helpen bij het maken van samenvattingen met aardrijkskunde, geschiedenis en natuurkunde of bijv. mindmaps over TV- weekjournaal of over hun hobby of huisdier of sport of pre-teaching bij o.a. de zaakvakken. Vervolgens is een hoofdstuk veel duidelijker voor de kinderen en kun je een hoofdstuk sneller en soepeler behandelen, zeker als je deze met een coöperatieve werkvorm zoals 'tweepraat of rondpraat' laat uitvoeren bijv. op een flap-over.

Zo zien de kinderen op de grootte van 1 A4, heel duidelijk een overzicht in hoofdtakken en zijtakken van het hoofdstuk of van een onderwerp.

In ontwikkeling is om voor hoogbegaafden c.q. A-leerlingen uitdaging te bieden in verrijking als ze de aangeboden lesstof beheersen. Je kunt dan denken aan planmatig werken aan projecten over de evolutietheorie of de reis om de wereld in 80 dagen, maar ook moeilijke rekenopgaven (sompex) of het leren van Duits of Spaans enz.

Meervoudige intelligentie in groep 5 (juf Claudia)

De laatste jaren zijn er vele ontwikkelingen binnen het onderwijs. Wij leerkrachten weten dat onderwijs vanuit een andere benadering aangeboden kan worden en misschien wel moet worden. Meervoudige intelligentie geeft ons de mogelijkheid om verandering in het onderwijs te brengen. Ieder kind beschikt over kwaliteiten, oftewel talenten. Het zou zonde zijn om in de klas niets met het talent van het kind te doen.

In de klas ben ik ook bezig geweest met meervoudige intelligentie. Via werkbladen en kleine activiteiten zijn de kinderen bewust geworden van hun eigen talent. Het is dan ook erg leuk om kinderen te zien stralen bij het talent waar zij zichzelf in herkennen. Ook zijn er kinderen die zichzelf onderschat hebben en langzaam trots gaan worden op zichzelf. En trots op zichzelf mogen ze natuurlijk zijn! Daarom is het belangrijk om dit met de kinderen te 'vieren'. Dit betekent dat de kinderen zien over welk talent elk kind beschikt en dat kinderen een beroep doen op het talent van een ander. Kinderen leren op die manier van elkaar.

Nu is het nog de kwestie om meervoudige intelligentie goed toe te passen in de lessen. Bepaalde intelligenties verlenen zich uitstekend bij bepaalde vakken. Dit kan zijn: werken met natuurlijke materialen, uitbeelden, bewegen, schrijfopdrachten, tekeningen maken, samen aan een opdracht werken, werken met getallen. Het lijkt eenvoudig, maar dit is het niet. Bijvoorbeeld tijdens de rekenles krijgen de kinderen in mijn groep de mogelijkheid om tafeltjes te oefenen bijvoorbeeld via schrift, muziek of beweging. Het lichamenlijk-kinesthetische kind kan de tafels via een mat oefenen, waarbij het kind moet springen op de juiste cijfers. Terwijl het muzikaal-ritmische kind via een cd-speler naar een tafeltjeslied kan luisteren. Het is niet alleen leuk, maar ook heel erg leerzaam voor kinderen met deze talenten.

Het komt er op neer dat kinderen hun talenten kunnen benutten op school. Dit betekent voor ons dat wij nog lang niet bij de eindstreep zijn op gebied van meervoudige intelligentie, maar dat wij pas bij het begin zijn. En voor ons en de kinderen is dit een goed begin!

Meervoudige Intelligentie bij kleuters. Groep 1/2a juf Karine

Iedere kleuter die instroomt is anders en heeft zich anders ontwikkeld. In het begin is het nog moeilijk om in te schatten waar de talenten van een kleuter liggen, immers veel moet nog aangeboden en ontwikkeld worden. Bovendien zal men eerst met de verschillende talenten in aanraking moeten worden gebracht.

Om ook de kleuter bewust te laten worden welke intelligentie er geoefend wordt is er in groep 1/2a een keuzebord gemaakt met alle 8 intelligenties in de vorm van een mindmap. Deze zijn uitgebeeld in eenvoudige, herkenbare plaatjes met eenvoudige tekst. Rond om de "intelligentie-takken" worden de werkjes en opdrachtjes met een pictogram bij de juiste intelligentie geplaatst. Iedere "intelligentietak" heeft een andere kleur. Gaat een kleuter kiezen (met zijn eigen fotootje) dan ziet men waarin het zich gaat ontwikkelen. Zo kunnen de kinderen intelligenties benoemen en weten wat erbij geoefend wordt. Om u hiervan een duidelijker beeld te geven zijn hier enkele intelligenties uit gewerkt.

- **Ruimte en beeld-knap** (paars): als deze leerling iets ziet wordt dat meteen opgeslagen in het geheugen, er is een groot voorstellingsvermogen, ze werken graag met plaatjes en picto's, er worden details gezien.
Hoe: puzzels, geometrische vormendoos, tekenen, knutselen, schilderen, bekijken van kunstboeken, veel fantaseren.
- **Bewegingsknap** (blauw): iemand die graag alles wil vasthouden en op die manier iets leert, haalt graag alles uit elkaar, wil graag meteen aan de slag, doet graag dingen en dan het liefst met het hele lichaam.
Hoe: knutselen, sporten, buiten spelen, iets uitbeelden, gymmen, toneel spelen, bewegend tel- of taal oefeningen te maken
- **Taalknap** (rood): ben je als letters en woorden je interesse hebben. Je kent al heel veel woorden en die gebruik je ook regelmatig. Heel vaak lees je een prentenboek en vind je het leuk als er bij je tekening iets wordt geschreven.

Hoe: je werkt graag in de leeshoek, stempelt graag en schrijft woordjes na. Soms probeer je zelfs zinnen of teksten uit een boek over te schrijven. Je vertelt veel over je tekening en wil er graag iets bij zetten, je rijmt graag en maakt zelf al eens een versje. Het is niet zo dat je bij een werkkeuze maar één intelligentie oefent, want vaak worden ze door anderen overlapt. Ook dit is aangegeven op het keuzebord. De te ontwikkelen intelligenties hebben een eigen kleur, de gekleurde bloemen erom heen geven de kleur van de andere intelligenties aan. Om niet alleen met de talenten bezig te zijn tijdens de werkles hebben we ook voor de kringactiviteiten een heel divers aanbod door gebruik te maken van coöperatieve werkvormen. Hier kunnen tijdens één activiteit wel 7 of alle 8 intelligenties geprikkeld worden. Is deze talige uitleg (verbaal-linguïstisch) abra-ca-da-bra voor u en hebt er graag een beeld (visueel-ruimtelijk) bij kom dan gerust eens naar binnen en vraag en kijk.

Meervoudige intelligentie in de praktijk (groep 6 Marianne)

Van ieder van ons is er maar een, wij zijn allemaal uniek, allemaal verschillend. Gelukkig maar, het zou anders maar een saaie boel worden. Ieder van ons heeft talenten die in mindere of meerdere mate ontwikkeld zijn en juist die verschillen zorgen er voor dat wij elkaars talenten kunnen aanvullen. In de klas kwam het voorbeeld: je hebt niets aan een elftal met alleen maar goede spelers, er moet ook iemand zijn die kan keepen. Van belang is allereerst dat de kinderen weten wat een talent inhoudt. We hebben daar ruim de tijd voor genomen. Er is een talentencirkel gemaakt (ieder talent op een "taartpunt" en daar plaatjes bij plakken, tekeningen bij maken en passende woorden bij schrijven). Verschillende werkbladen (geef aan welk talent vooral van belang is voor de genoemde beroepen, geef aan bij welk talent de volgende stellingen passen) leverden veel gespreksstof op om de talenten nog meer uit te diepen en hé, wat leuk....: sommige plaatjes passen bij meerdere talenten en het ene kind vindt dat een automonteur vooral beeldknap moet zijn en een ander denkt meer aan reken/redeneer/denkknop. De volgende stap zal zijn dat de kinderen gaan uitzoeken welke talenten bij hun zelf meer of minder ontwikkeld zijn.

In een circuit dat gericht was op inhouden kregen de kinderen opdrachten waarbij steeds een bepaald talent vooral benadrukt werd: ingrediënten verzinnen zoals kolibriezel en quintaster voor een overheerlijke toversoop en daarmee recepten maken voor een liter soep (woordknap), hoeveel liter water gebruik je in een week (reken/redeneer/denkknop), het doolhof: de geest uit de fles (beeld/ruimteknop), het literlied (muziekknop), een doe-opdracht met pakjes, blikjes en flesjes: hoeveel past er in (lichaam/beweegknop), elkaar overhoren (mensenknop), wat heb ik vandaag geleerd, mindmap maken (zelfknop), vergelijken van vloeistoffen en zelf categorieën bedenken (natuurknop).

In een reactie hierop gaven kinderen aan dat ze dit een leuke manier vonden om te leren, de een vond vooral het literlied leuk, de ander het vergelijken, weer een ander het "spelen" met water en zo leer je dan vanzelf je eigen talenten kennen en gebruiken om weer andere dingen te leren.

Niet: hoe knap ben jij, maar **hoe** ben jij knap.